UUTISET

Venäjän lainsäädäntö voi olla monimutkaista ja ristiriitaista, päätösten saaminen kestää ja lahjuksia vaaditaan eri käänteissä. Ne kaikki nostavat liiketoiminnan kustannuksia. **TUTKIMUSPÄÄLLIKKÖ IIKKA KORHONEN, SUOMEN PANKKI**

Venäjän talouden kasvu hyytyi

Talouskasvun notkahdus verotti Suomen vientikauppaa itänaapuriin kesällä. Venäjänkauppa nojaa pitkälti yksityiseen kulutukseen.

Venäjän talouden kasvu on hyytynyt tänä vuonna.

Varsinkin vuoden alkupuoliskolla kasvu jäi hitaammaksi kuin kukaan odotti, kertoo tutkimuspäällikkö **Iikka Korhonen** Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitoksesta.

”Kasvu lopahti käytännössä kokonaan, kun sekä Euroopan talouden että Venäjän omat sisäsyntyiset ongelmat realisoituivat samaan aikaan.”

Talouden sakkaaminen näkyi myös Suomessa: vienti Venäjälle kasvoi tammi–kesäkuussa kaksi prosenttia, mutta kasvu painottui alkuvuoteen. Kesällä viennin arvo laski.

Esimerkiksi monena vuonna reilusti yli kymmeneksen lisääntynyt elintarvikevienti kasvoi vuoden alkupuoliskolla vain prosentin.

Ei paluuta kovaan kasvuun

Kesän jälkeen Venäjän talous on hivenen elpynyt, mutta koko vuoden talouskasvun ennakoidaan jäävän enintään kahteen prosenttiin. Ensi vuonna tilanteen uskotaan parantuvan muttei merkittävästi.

Korhonen ei usko, että Venäjä palaa enää 2000-luvun alun talouden rynnistykseen, jolloin bkt kasvoi yli seitsemän prosenttia vuodessa.

Venäjällä talous on pitkälti kotimaisen kulutuksen varassa. Palkat ovat viime vuosina nousseet reippaasti, ja maassa on lähes täystyöllisyys. Sen sijaan vienti ei juurikaan kasva, ja investoinnit ovat jääneet niukoiksi.

Asuntoja rakennetaan, myös suomalaisvoimin, mutta esimerkiksi teollisuuteen tai teihin investoidaan vähän. Etenkin isojen venäläisten energiayritysten investointi-into on lopahtanut lähes tyystin.

Suhteessa kansantalouden kokoon maa on saanut monena vuonna suoria ulkomaisia investointeja enemmän kuin Kiina, mutta venäläiset itse sijoittavat rahansa mieluummin muualle. Ongelma näkyy maksutaseessa.

”Venäjä saa viennistä tuloja tuontimenoja enemmän, mutta rahat virtaavat sijoittajille ulkomailla.”

Suomesta investointeja

EK:n kyselyn mukaan suomalaisyritykset ovat sijoittaneet suoraan Venäjälle yhteensä 11–12 miljardin euron arvosta, pääosin 2000-luvulla. Maiden välisessä vertailussa suomalaisinvestoinnit yltävät kuudenneksi.

Suuryritysten lisäksi etenkin Pietarin seudulle on Korhosen mukaan investoinut myös moni pieni suomalainen yritys.

”Osa tästä on hyvinkin kannattavaa toimintaa, mutta kaikki eivät ole siellä pärjänneet”, hän arvioi.

”Lainsäädäntö voi olla monimutkaista ja ristiriitaista, päätösten saaminen kestää ja lahjuksia vaaditaan eri käänteissä. Ne kaikki nostavat liiketoiminnan kustannuksia.”

Korhonen uskoo suomalaisinvestointien kasvavan yhä jatkossa.

”Määrä on kuitenkin niin iso, että kasvulla voi olla rajansa. Pikemminkin investoinnit kasvavat Venäjältä Suomeen. Teollista toimintaa ja huoltoasemia on jo ostettu, ja jatkossa venäläisinvestointeja voisi tulla vielä lisää esimerkiksi liikenteeseen.”

Kulutus vauhdittaa vientiä

Venäjä on yksi Suomen kolmesta tärkeimmästä vientikohteesta kymmeneksen osuudella kokonaisviennistä.

Toisin kuin muussa viennissä, itänaapurin kasvava yksityinen kulutus vauhdittaa myös Suomen vientikauppaa. Suomesta viedään esimerkiksi ruokaa ja monia kulutustavaroita juuri Venäjälle.

Jos Venäjällä teolliset investoinnit lisääntyisivät, sinne voitaisiin Korhosen mukaan viedä myös perinteisempää tuotantoa, kuten koneita ja laitteita.

”Monella alalla investoinnit ovat jääneet Venäjällä niin alhaisiksi, että tilanteen on pakko korjaantua. Esimerkiksi telakkateollisuudessa ja etenkin jäänmurtajissa on paljon kasvun mahdollisuuksia.”

Tuonti Venäjältä painottuu pitkälti energiaan. Kolme neljäsosaa maan vientituloista tulee energiasta. Heikon kilpailukyvyn takia muun venäläisteollisuuden vienti jää vähäiseksi.

Kallis energia tuo vakautta

Vaikka esimerkiksi Moskovassa kansa on osoittanut mieltään, Venäjä-asiantuntija uskoo nykyisen poliittisen järjestelmän säilyvän lähivuosina.

”Useimmilla venäläisistä menee ihan hyvin ja presidentti Putinilla on aitoa kannatusta etenkin Moskovan ja Pietarin ulkopuolella. Lisäksi oppositio on hajanainen.”

Korhonen pitää energian hintaa keskeisenä itänaapurin vakaudelle, sillä energia tuo puolet verotuloista.

”Jos öljyn hinta putoaisi merkittävästi nykyisestä pitkäksi aikaa, kansantalouden tulot romahtaisivat. Silloin myös politiikan tekemisessä ajauduttaisiin aivan uuteen tilanteeseen.”

TIINA TAIPALE

KARI SALONEN

Tutkimuspäällikkö Iikka Korhonen Suomen Pankista uskoo, että esimerkiksi Venäjän telakkateollisuus voi jatkossa tarjota kasvun mahdollisuuksia myös suomalaisyrityksille.

Ruplan kurssi notkahtanut kymmeneksen

Ruplan kurssi suhteessa euroon on heikentynyt kymmeneksen kesän alun jälkeen.

Heikkenevä rupla verottaa suomalaisyritysten Venäjänviennin kannattavuutta, kun itänaapurissa syntyvien voittojen arvo laskee suoraan samassa suhteessa ruplan kurssikehityksen kanssa.

Ruplan kurssin heikkenemisen taustalla vaikuttavat kansainvälisten sijoittajien käsitykset Yhdysvaltojen talouskehityksestä.

”Yleisesti ajatellaan, että USA:n erittäin kevyt rahapolitiikka on pian ohi ja korot nousisivat. Siten nousevien talouksien tarjoama tuotto ei sijoittajien mielestä ole enää kilpailukykyinen riskeihin nähden”, tutkimuspäällikkö **Iikka Korhonen** Suomen Pankista kertoo.

”Venäjällä tilanne näyttäisi jo vähitellen vakautuvan, mutta esimerkiksi Intiassa rupian ja Brasiliassa realin kurssit jatkavat yhä syöksymistään.”

Korhosen mukaan on mahdollista, että myös ruplan kurssi voi uudelleen heikentyä.

TIINA TAIPALE

Suomen ja Venäjän välinen kauppa 2012

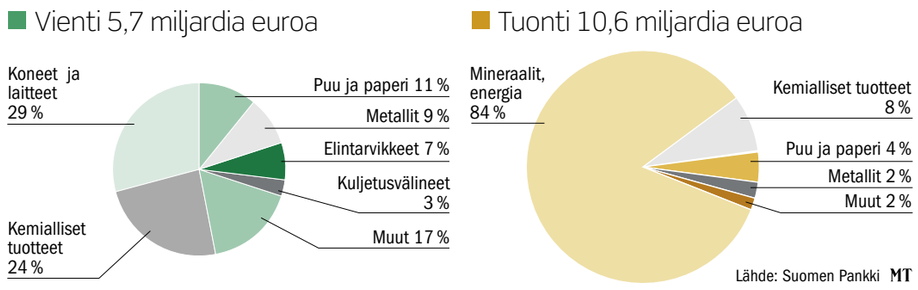

WTO-jäsenyys ei näy vielä Venäjällä

Venäjä liittyi maailman kauppajärjestön WTO:n jäseneksi elokuun lopussa vuosi sitten, mutta käytännöt eivät ole juuri muuttuneet.

Venäjä sai monissa asioissa pitkiä siirtymäaikoja, mutta myös valtaa pitävien asenteet jarruttavat kaupan vapautumista, tutkimuspäällikkö **Iikka Korhonen** Suomen Pankista arvioi.

”Moni taho Venäjällä on yhä ajatellut, ettei yhteisiä sääntöjä tarvitse noudattaa. Aina voidaan keksiä joku tapa kiertää määräyksiä ja suojella näin omaa, tehotonta tuotantoa.”

EU haastoi hiljattain Venäjän kauppajärjestön riitojenratkaisumenettelyyn autojen kierrätysmaksusta. Sääntöjen vastaisina on pidetty lisäksi muun muassa Venäjän asettamia puutulleja sekä kananmunien ja perunoiden tuontikieltoja.

Korhonen uskoo kuitenkin, että Venäjän jäsenyys tulee pitkällä aikavälillä muuttamaan toimintatapoja: ulkomaiset yritykset pääsevät nykyistä paremmin sijoittumaan maahan ja tuonti helpottuu.

Samalla kasvava kilpailu pakottaa venäläisyritykset tehostamaan toimintaansa.

> Moni taho Venäjällä on yhä ajatellut, ettei yhteisiä sääntöjä tarvitse noudattaa.

”Se vienee 10–15 vuotta, ja matkan varrella nähdään varmasti monia kommervenkkeja”, hän ennakoi.

”Esimerkiksi joku Kiina ei sekään ole helppo jäsen, mutta loppujen lopuksi moni WTO:n ajama asia on muuttanut kiinalaista lainsäädäntöä.”

Rahtiliikenne jumiin rajalle?

Kansainvälisen kaupan esteenä pidetään myös Venäjän päätöstä sanoa yksipuolisesti irti kansainvälisen TIR-sopimuksen. Sen voimassaolon oli tarkoitus lakata 14. syyskuuta, mutta Venäjä antoi tällä viikolla sille lisäaikaa joulukuun puoliväliin.

TIR-sopimuksen ansiosta rahtiliikenne voi ohittaa normaalit tullimuodollisuudet ja pääsee näin rajan yli muita nopeammin.

Jatkossa Venäjä vaatii sopimuksen sijaan erillisvakuuden Venäjälle vietäville kuljetuksille, mikä tietää uutta kustannusta Suomen viennille.

Samalla se merkitsee rekkajonojen rajua kasvua itärajalla, Korhonen ennakoi.

”Yritykset sopeutunevat tähänkin, mutta lyhyellä aikavälillä päätös sekoittaa varmasti sekä suomalaisten että kaikkien muidenkin kauppaa Venäjälle.”

TIINA TAIPALE

PÄIVÄN KYSYMYS

Mikä on virtuaalinen keräyslipas?

Suomen Punaisen ristin nälkäpäiväkeräys alkaa huomenna torstaina. Edellisvuosien tapaan SPR on houkutellut vapaaehtoisia lipaskerääjiksi mainoskampanjalla. Perinteisen lipaskeräyksen lisäksi kuka tahansa voi perustaa itse oman virtuaalisen keräyslippaansa internetiin.

Mikä virtuaalinen lipas on, varainhankinnan suunnittelija Jessica von Bonsdorff Suomen Punaisesta rististä?

Ideoimme virtuaalinen keräyslippaan, koska halusimme luoda ihmisille uuden, helpon tavan osallistua nälkäpäiväkeräykseen. Siinä kerääjä kirjautuu palveluun netissä ja jakaa oman lippaansa linkkiä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, omilla internetsivuillaan tai blogissa.

Lahjoittaja klikkaa linkkiä ja tekee lahjoituksen omasta verkkopankistaan tai luottokortilla Katastrofirahaston tilille.

Keitä virtuaalisen lippaan käyttäjät ovat?

Sekä yksityishenkilöitä että yrityksiä. Monet yritykset ovat laittaneet keräyslippaan linkin omille internetsivuilleen tai jakavat sitä työntekijöilleen intranetissä.

Perinteisesti vapaaehtoiset kerääjät ovat liikkuneet ihmisten joukossa ja keränneet rahat suoraan lippaaseen, joten kustannukset ovat hyvin pienet. Millaiset ovat virtuaalilippaan kustannukset?

Kustannuksia tulee maksun välittäjän palvelusta, ja ne ovat muutamia prosentteja lahjoitetusta summasta. Ehdoton periaatteemme on, että keräyskustannukset eivät saa koskaan olla yli 15 prosenttia lahjoituksesta.

Itse palvelu on omalla palvelimellamme, joten siitä ei aiheudu kustannuksia.

Mihin asti palvelu on käytettävissä?

Nälkäpäivälippaat ovat käytössä lokakuun loppuun, mutta jos tapahtuu esimerkiksi yllättävä katastrofi, keräysaikaa voidaan jatkaa.

Katastrofin sattuessa virtuaalinen lipas on muutenkin nopea tapa käynnistää varojen keräys.

JUHANI REKU

Nälkäpäiväkerääjät ovat liikkeellä 12.–14.9. Virtuaalilippaan voi perustaa osoitteessa www.nalkapaiva.fi. Sivulla voi tehdä lahjoituksen myös suoraan Katastrofirahastoon perustamatta itse virtuaalilipasta.

Suomen 141-kannasta viimeinen vääntö

Valtion ja tuottajajärjestöjen neuvottelijat yrittävät vielä tänään keskiviikkona löytää yhteiset tavoitteet Suomen ja EU-komission välisiin neuvotteluihin Etelä-Suomen 141-tuen jatkosta.

”MTK pyrkii yhä tasapuoliseen, rehtiin ratkaisuun”, puheenjohtaja **Juha Marttila** sanoo.

Ellei yksimielisyyttä saada aikaan, valtio voi nykyisen lain mukaan päättää tavoitteista yksin. Valtioneuvosto asetti elokuun lopussa kahden viikon määräajan, joka päättyy torstaina 12. syyskuuta.

Määräajan asettamista valtioneuvosto perusteli komission kanssa käytävien neuvottelujen aikataululla.

Tuottajajärjestöille kovimmat palat ovat olleet ratkaisun tavoitetaso sekä se, että ministeriö on kaavaillut maidon ja naudanlihan jättämistä pelkästään tuotantoon sidotun captuen varaan. Tuottajajärjestöjen mielestä varminta olisi käyttää hyväksi sekä 141- että cap-tukea.

Maidossa 141-tuki on tuottajille tärkeä myös siksi, että sitä on maksettu säännöllisenä kuukausittaisena litratukena. Captukea sen sijaan maksettaisiin eläinmäärän mukaan parissa erässä vuosittain.

HEIKKI VUORELA

Saksan vaalit eivät mullista eurokriisin hoitoa

Eurokriisiä hoidetaan Saksan vaalien jälkeen entiseen tapaan: varovasti, askel askeleelta, sanoo Nordean Euroopan pääanalyytikko, saksalainen **Holger Sandte**.

Helsingissä tiistaina vierailleen Sandten mukaan Saksan talous kasvaa vakaasti vaalien jälkeen. EU:ssa Saksa ei pyri vahvaan johtoasemaan, vaan Ranska on edelleen luonnollinen partneri.

Syyskuun 22. päivänä käytävissä liittopäivävaaleissa iso teema on Saksan suuri matalapalkkasektori. Neljäsosa saksalaisista saa palkkaa, joka on alle kaksi kolmasosaa mediaanipalkasta.

Kaikki puolueet ehdottavat vähimmäispalkan käyttöönottoa: sosiaalidemokraatit ja vihreät 8,50:tä euroa tunnilta, vasemmiston Die Linke 10:tä euroa, joka nostettaisiin 12 euroon.

Sandten mukaan minimipalkka lisää kustannuksia enimmäkseen palvelualoilla.

Kreikka ei juuri esillä

Sandten mukaan Saksan energiapolitiikkaan, etenkään tavoitteeseen ydinvoimasta luopumiseen 2022, vaalit eivät vaikuta.

Palkkojen lisäksi vaaliteemoja ovat verotuksen oikeudenmukaisuus, asumisen kallistuminen, avioparien verohelpotukset ja Yhdysvaltain kansallisen turvallisuusvirasto NSA:n vakoilu.

Kreikan velasta ja Euroopan talousongelmista ei ole juurikaan keskusteltu vaalien alla. ”95 prosenttia poliitikoista tukee euroa.”

Tuoreen tutkimuksen mukaan kolme neljäsosaa saksalaisista on tyytyväisiä poliittisiin johtajiinsa. Saksalaiset myös kokevat, että taloudella menee hyvin.

Töissä on ennätykselliset 42 miljoonaa saksalaista. Yksityinen kulutus on Sandten mukaan nyt talouden pääveturi.

Suuri koalitio vaihtoehto

Liittokansleri **Angela Merkelin** kannattajat uskovat kristillisdemokraattien voittoon. Osa voi Sandten mukaan siksi jäädä kotiin. ”Kuningatar” Merkelin nähdään olevan politiikan yläpuolella.

Kristillisdemokraatit ovat saaneet gallupeissa 40 prosentin kannatuslukuja, nykyinen hallituskumppani, keskustaoikeistolainen FDP viittä prosenttia. Sandte arvelee, että puolueet muodostavat hallituksen.

Lähiviikkoina myös mahdollisuus kristillisdemokraattien ja sosiaalidemokraattien koalitiosta on vahvistunut.

PAULA LIESMÄKI

Hallitus vaihtuu Norjassa

Keskustaoikeistolainen oppositio voitti Norjassa sunnuntaina ja maanantaina pidetyt parlamenttivaalit. Oppositio sai 96 paikkaa ja nykyiset hallituspuolueet 72.

Norjan uudeksi pääministeriksi noussee konservatiivipuolue höyren **Erna Solberg**. Höyre voitti 18 lisäpaikkaa ja nousi toiseksi suurimmaksi puolueeksi 48 paikalla.

Suurin puolue on edelleen työväenpuolue 55 paikalla, mutta se ei saa enää tuekseen enemmistöä.

Oppositioon kuuluivat höyren lisäksi ”perusnorjalainen” tulevaisuuspuolue, kristillisdemokraatit sekä vasemmisto, joka nimestään huolimatta luetaan keskustaliberaaliksi.

Nykyiseen hallitukseen kuulunut, maataloutta lähellä oleva keskusta menetti yhden paikan. Sillä on nyt 10 paikkaa.

Norjan tuottajajärjestön nettisivuilla puheenjohtaja **Nils Björke** sanoo odottavansa, että tuleva hallitus turvaa kannattavan maatalouden jatkumisen koko maassa sekä vahvan elintarviketeollisuuden säilymisen.

Vaaleja edeltävissä arvioissaan tuottajajärjestö ei ollut vakuuttunut siitä, että oikeiston voitto olisi hyväksi maataloudelle.

Vaalikampanjassa oppositio tosin arvosteli hallituksen maatalouspolitiikkaa maatilojen alasajosta. Tuottajajärjestön tilastojen mukaan tilat vähenivät kuitenkin nopeampaan tahtiin edellisen oikeistohallituksen aikana. Lisäksi oppositiopuolueissa monet ehdokkaat ovat kannattaneet maatalouden supistamista ja panostamista vain suuriin tiloihin.

Maatalouden turvaamisessa avainroolissa onkin edelleen keskusta, Björke arvioi.

HEIKKI VUORELA

Suomi hakee 141:n korvaavaa cap-pykälää

STRASBOURG (MT)

Maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.) vahvistaa MT:n maanantaina kertoman tiedon, jonka mukaan Suomen liittymissopimuksen 141-artikkalle haetaan korvaavaa ratkaisua yleisen cap-asetuksen kautta. Europarlamentaarikko **Petri Sarvamaan** (kok.) esittämä pykälä sallisi Etelä-Suomen kansallisen tuen maksun jatkossakin.

”Lähtökohta on, että kaikki capin tarjoamat mahdollisuudet käytetään. Jos tämä naula ei vedä, palataan perinteisiin 141-neuvotteluihin”, EU:n maatalousministerikokoukseen Vilnassa osallistunut Koskinen sanoo.

Ministeri tyrmää keskustan kansanedustajan **Anne Kalmarin** syytökset 141-tuen romuttamisesta.

”Tässä on lähdetty arvostelemaan ennen kuin ehditty perehtyä asiaan”, Koskinen kuittaa.

Tuen maksu aikaistuu?

Maatalousministeri on keskustellut ehdotuksesta epävirallisesti komission ja ministerikollegoidensa kanssa.

”Reaktiot ovat olleet ymmärtäväisiä. Moni haluaa paneutua asiaan ennen kuin ottaa kantaa.”

Euroopan parlamentin maatalousvaliokunta äänestää asiasta syyskuun lopulla ja täysistuntoon esitys tulee marraskuussa. Ministerineuvostossa kysymys voisi Koskisen mukaan ratketa jo lokakuussa.

Perinteiset 141-neuvottelut käydään uuden esityksen rinnalla suunnilleen samalla aikataululla.

Komissio ilmoitti, että tilojen maksuvaikeuksien takia se sallii tilatuen maksatuksen jo lokakuun 16. päivä, normaalin joulukuun sijaan.

Koskisen mukaan vielä ei ole päätetty, toteutetaanko aikaistus Suomessa. **NIKLAS HOLMBERG**